

**İNSAN VE TOPLUM BİLİMLERİ
ARAŞTIRMALARI DERGİSİ**

Cilt / Vol: 6, Sayı/Issue: 5, 2017

Sayfa: 3065-3075

Received/Geliş: Accepted/Kabul:

[21-10-2017] – [17-12-2017]

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yazma Kaygıları ile Yazma Alışkanlıkları Arasındaki İlişki

Berna ÜRÜN KARAHAN

Yrd. Doç. Dr., KAÜ Eğitim Fakültesi

Asst. Dr., KAÜ Faculty of Education

Orcid ID: 0000-0001-8804-7230

bernacan61@hotmail.com

Öz

Bu çalışmada amaç Türkçe öğretmeni adaylarının yazma kaygıları ile yazma alışkanlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Çalışmanın örneklemini 2017-2018 öğretim yılında Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler ve Türkçe Öğretmenliği bölümünde okuyan öğrenciler oluşturmuştur. Veriler Karakaya ve Ülper (2011) tarafından geliştirilen “Yazma Kaygısı Ölçeği” ile Özdemir ve Erdem (2011) tarafından geliştirilen “Yazma Alışkanlığı Ölçeği” ile toplanmıştır. Elde edile bulgulara göre; Türkçe öğretmeni adaylarının yazma alışkanlıklarının iyi düzeyde olduğu, yazma kaygılarının ise yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bunlara ek olarak Türkçe öğretmeni adaylarının yazma kaygıları ile yazma alışkanlıkları arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir. Son olarak yazma kaygısının yazma alışkanlığı alt boyutları tarafından anlamlı bir şekilde yordandığı, yaş ve cinsiyet değişkenleri bakımından anlamlı bir şekilde yordanmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yazma, Alışkanlık, Kaygı, Türkçe Öğretmeni Adayı, İlişki.

The Relationship Between Writing Anxieties and Writing Habits of Turkish Teacher Candidates

Abstract

The objective of this study is to examine the relationship between writing anxieties and writing habits of Turkish teacher candidates. The sample of the study consisted of students studying in Kafkas University Faculty of Education Department of Social Studies and Turkish Teaching in the school year of 2017-2018. The data were collected by using “Writing Anxiety Scale” developed by Karakaya and Ülper (2011) and “Writing Habit Scale” developed by Özdemir and Erdem (2011). According to the results, it was determined that Turkish teacher candidates had good levels of writing habit and high levels of writing anxiety. In addition, there were positive correlations between writing anxieties and writing habits of Turkish teacher candidates. Finally, it was determined that writing anxiety was significantly predicted by the subscales of writing habit; however, it was not significantly predicted in terms of the variables of age and gender.

Keywords: Writing, Habit, Anxiety, Turkish Teacher Candidate, Relationship.

Giriş

Yazma dilin dört temel becerisinden biridir. Bu beceri insanoğlunun varoluşundan günümüze süregelen ve insanın kendini ifade etmesi, duygu ve düşüncelerini anlatması, dahası iletişim kurabilmesi için kullandığı temel bir ihtiyaç ve araç haline gelmiştir. İnsanlar kimi zaman sadece yazmış, kimi zaman ise anlattıklarına derin anlamlar yükleyerek yazmışlardır. “Yazının kalıcı olması ona önemli üstünlükler sağlamaktadır” (Öztürk Karakoç, 2012, s.60). Yazmak bir ihtiyaç olunca bu beceri ile ilgili öğrenme ve öğretme süreçleri, bireyin yazma alışkanlığı, yazma ile ilgili duygu ve düşünceleri de önem kazanmıştır.

“Yazma, ilköğretime başladığımız andan hayatımızın sonuna kadar her alanda kullandığımız bir beceridir. Yazma becerisinin alışkanlığa dönüşmesi, yazmanın sistemli hale getirilmesi ve tekrarlanması ile mümkündür” (Özdemir ve Erdem, 2011, s.102).

Yazma diğer dil becerilerinden farklıdır. Bireyin bu becerinin ediniminde eğitim sürecine vardır. “Dinleme ve konuşma becerilerinin ortak özelliği doğal ortamda, eğitim almadan edinilmeleri ve eğitim yoluyla geliştirilebilmeleri iken, okuma ve yazma becerilerinin genellikle eğitim yoluyla kazanılması ve bu süreçte geliştirilmesidir” (Öztürk Karakoç, 2012, s.60). Yazma becerisi diğer temel dil becerilerinin ediniminden sonra gerçekleşir. Bu nedenle öğretim süreci dikkatle ve titizlikle yürütülmelidir (Karakaya ve Ülper, 2011). “Bireylerin kendini ifade etmesini sağlayan temel ve kalıcı anlatma becerilerinden biri yazmadır. Yazma becerisini kazanmak bir süreç gerektirmektedir. Bu süreç ilköğretimden itibaren gelişerek devam eder. Ancak kimi bireylerde bu beceri, kaygı faktörünün etkisiyle ilerlemek yerine gerilemeye başlar” (Sevim ve Erem Ö., 2013, s.976).

Kaygı, endişe bireyin bir işi yaparken kendisi ve yapacağı işle ilgili duyduğu korkuları ve o işle ilgili eksiklerini hissederek kendinden emin olamamasıdır. “Barlow (2002) kaygıyı gelecekte olması mümkün, yaklaşmakta olan olumsuz durumlara yönelik oluşan bir ruh hali diye açıklamıştır. Ellis (1994) ise kaygıyı, hissedilen olumsuz bir duruma hazırlanma sırasında algılanan güçsüzlük durumu olarak ifade etmektedir” (akt. Kılınç, Aytan ve Ünlü; 2016, s.1515). Yazma kaygısı ise bireylerin kendini ifade etme ve iletişim kurmada yaşanan ya da yaşanması olası olan bir durumdur. “Yazma kaygısı; yazmaya karşı geliştirilen bir tepkidir” (Zorbaz, 2011, s.2272). Yazma kaygısı bireyin yazacağı konuya hakim olmaması, yazım kurallarını tam kullanamaması ya da beğenilmeme korkusu gibi birçok durumdan kaynaklanabilir. Bu nedenle yazmanın öğretimi ve bu becerinin ediniminde büyük rolü olan Türkçe öğretmenlerinin yazma becerilerinin incelenmesi gerekmektedir. “Daly’e göre (1985, s.44) yazma hakkındaki olumlu tutum, yazma becerilerindeki

başarılı gelişime ve yazmadaki sürekliliğe bağlıdır” (akt. Zorbaz, 2011, s.2272).

Yazma kaygısının hangi nedenlerden kaynaklandığına bakıldığında önce bireysel farklılıklar dikkati çekmektedir. Yaş, cinsiyet, sosyal statü ve eğitim durumu başta gelen faktörlerdir. Bunun yanında Kılınç, Aytan ve Ünlü (2016, s.1516) yazma kaygısının temelde üç faktörden kaynaklandığını ve bu üç faktörün, “yazarın yazısına olumsuz eleştiriler yapılması, kişisel değerlendirme korkusu ve yazma derslerinde başarısızlık endişesi” ifade etmektedirler.

Bu nedenle özellikle öğretim sürecinde edinilen yazma becerisinin önemsenmesi gerekmektedir. “Dil becerileri arasında yer alan okuma ve yazmanın, öğrenilen birer beceri olduğu göz önüne alındığında bu becerilere yönelik kaygıları tanımlamak, düzeylerini belirlemek ve etkileyen değişkenleri tespit etmek eğitim dünyası için büyük önem arz etmektedir”(Yıldız ve Ceyhan, 2016, s.1305).

Her alanda öğrenim gören bireylerin kaygı düzeylerinin tespiti önemlidir. Zira sürecin başarısı kaygı düzeyinden etkilenir. “Öğrencilerin yazma konusundaki kaygılarının neler olduğunun, bunların nelerden kaynaklandığının ve düzeyinin belirlenmesi, Türkçeyi özenle ve güvenle kullanarak yazabilmeleri ve etkili bir yazma eğitimi için uygun eğitim durumlarının belirlenmesi açısından önemlidir” (Aşılıoğlu ve Özkan, 2013, s.87). Özellikle öğrenme ve öğretme süreçlerini yönetecek olan öğretmenlerin yazma ile ilgili olumlu ya da olumsuz düşünceleri dikkate alınmalıdır.

“Öğretmenlik mesleğini yapacak olan bireylerin dört temel dil becerilerinin olabildiğince gelişmesi beklenmektedir. Öğretmenlerin düşüncelerini, duygularını, görüşlerini, bilgilerini her kademe ve düzeyde öğrencilerine yazılı ve sözlü olarak aktarabilmeleri ancak anlama ve anlatma becerilerinin gelişmişlik düzeyine göre gerçekleştirebilecektir. Bu nedenle öğretmen adaylarının hizmet öncesindeki eğitimleri sırasında temel dil becerilerini en üst düzeyde geliştirebilmelerine imkân sağlayacak uygulamaların yapılması ve yaptırılması gerekmektedir. Bu durum öğretmen adaylarının üretici ve alıcı dil becerilerinin gelişmesini engelleyecek etmenlerin saptanmasını ve çözüm yollarının bulunmasını zorunlu kılmaktadır” (İşeri, K. ve Ünal, E., 2012, s.68).

Yukarıda ifade edilenler ışığında dilin temel becerileri arasında yer alan yazma edinimi ve sonrasında sağlıklı bir şekilde kullanımı için öğretim sürecinde titizlikle incelenmesi gereken bir kavramdır. Bu nedenle bu becerinin öğretiminde rol alacak olan Türkçe öğretmenlerinin yazma alışkanlıkları ve yazma kaygılarının ne düzeyde olduğu olumlu ya da olumsuz durumlarla ilgili neler yapılabileceği üzerinde durulmalıdır. Bu çalışmada amaç Türkçe öğretmeni adaylarının yazma alışkanlıkları ve yazma kaygıları arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Yöntem

Bu araştırma, Türkçe öğretmeni adaylarının yazma kaygıları ile yazma alışkanlıklarının tespitine yönelik olarak ilişkisel araştırma modelinde gerçekleştirilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu; 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Bölümü'nde öğrenim gören 199 öğrenci oluşturmuştur. Öğrencilerin demografik özellikleri ile ilgili bilgiler tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Örneklem grubunda yer alan öğrencilerin demografik özellikleri

Demografik Özellikler		Frekans (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kız	107	53.8
	Erkek	92	46.2
	Toplam	199	100.0
Yaş	1(21,22)	111	55.8
	2(23,24)	54	27.1
	3(25,26)	34	17.1
	Toplam	199	100.0

Veri Toplama Araçları

Yazma Kaygısı Ölçeği: Karakaya ve Ülper (2011) tarafından geliştirilen ölçek 35 madde ve tek boyuttan oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 175, en düşük puan ise 35'dir. Yüksek puan kaygı düzeyinin yüksek, düşük puan ise düşük olduğunu göstermektedir. Ölçeğin cronbach's alfa güvenirlik katsayısının 0.97 olduğu tespit edilmiştir. Tek alt boyut toplam varyansın %48.90'nını açıklamaktadır. Ölçek bu çalışmada kullanılmadan önce cronbach's alfa güvenirlik katsayısı belirlenmiştir. Buna göre ölçeğin bu çalışmada belirlenen cronbach alfa güvenirlik kat sayısı 0,91 olarak tespit edilmiştir.

Yazma Alışkanlığı Ölçeği: Erdem ve Özdemir (2012) tarafından geliştirilen ölçek 25 madde ve 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Her bir alt boyut için Cronbach's Alfa güvenirlik katsayısı hesaplanmıştır. I. alt boyut için .90, II. alt boyut için .77, III. alt boyut için .72, IV. alt boyut için .76 ve V. alt boyut

içinse .55'dir. Maddeler 5'li likert yapıda puanlanmıştır. Ölçek bu çalışmada kullanılmadan önce cronbach's alfa güvenirlik katsayısı belirlenmiştir. Buna göre ölçeğin bu çalışmada belirlenen cronbach's alfa güvenirlik kat sayısı I. alt boyut için .87, II. alt boyut için .78, III. alt boyut için .75, IV. alt boyut için .73 ve V. alt boyut içinse .57 olarak tespit edilmiştir.

Bulgular ve Yorum

Çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının yazma kaygıları ile yazma alışkanlıkları arasındaki ilişkiyi incelemek ve yazma kaygıları ile yazma alışkanlıklarının ne düzeyde olduğunu tespit edebilmek amacıyla ortalama değerlerine bakılmıştır. Bulgular tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Ortalamalar

Değişkenler	N	$\bar{X}$	Ss
Yak	199	22.57	3.44
Yay	199	24.77	4.03
Yek	199	16.28	3.08
Yiak	199	15.53	2.89
Yik	199	11.46	2.47
Yazma kaygısı	199	130.46	16.40

Yazma alışkanlığı ölçeğinin yazım kuralları ve noktalama işaretlerine uyma (yak) alt boyutundan alınabilecek en yüksek puan 30, en düşük puan ise 6'dır. Ortalamalara bakıldığında öğretmen adaylarının bu alt boyut için iyi düzeyde puan aldıkları söylenebilir. Ölçeğin yazma yeterliliği (yay) alt boyutundan alınabilecek en yüksek puan 35, en düşük puan ise 7'dir. Ortalamalara bakıldığında öğretmen adaylarının bu alt boyut için iyi düzeyde puan aldıkları söylenebilir. Ölçeğin yazıyı edebi tür olarak kullanma (yek) alt boyutundan alınabilecek en yüksek puan 25, en düşük puan ise 5'tir. Ortalamalara bakıldığında öğretmen adaylarının bu alt boyut için iyi düzeyde puan aldıkları söylenebilir. Ölçeğin yazıyı iletişim aracı olarak kullanma (yia) alt boyutundan alınabilecek en yüksek puan 20, en düşük puan ise 4'tür. Ortalamalara bakıldığında öğretmen adaylarının bu alt boyut için iyi düzeyde puan aldıkları söylenebilir. Ölçeğin yazma izlenimi kullanma (yik) alt boyutundan alınabilecek en yüksek puan 15, en düşük puan ise 3'tür. Ortalamalara bakıldığında öğretmen adaylarının bu alt boyut için iyi düzeyde puan aldıkları söylenebilir. Son olarak Yazma Kaygısı ölçeğinden alınabilecek en yüksek puan 175, en düşük puan ise 35'tir. Ortalamalara bakıldığında öğretmen adaylarının iyi düzeyde puan aldıkları

söylenbilir. Ancak bu sonuç öğrencilerin yazma kaygılarının yüksek olduğunun da göstergesidir.

Çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının yazma kaygıları ile yazma alışkanlıkları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Pearson korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Bulgular tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Korelasyonlar

Değişkenler	2	3	4	5	6
1.	.46**	.16*	.54**	.77**	.64**
ak		.49**	.57**	.41**	.82**
2.			.32**	.20**	.64**
ay				.51**	.70**
3.					.57**
ek					
4.					
iak					
5.					
ik					
6.					
azm					
a					
kay					
gısı					

**p<.01, *p<.05

Korelasyon katsayıları incelendiğinde, yazma kaygısı ile yazma alışkanlığı arasında yüksek düzeyde pozitif yönde ilişki olduğu görülmektedir. Tablo 3 incelendiğinde bu ilişkinin yazma kaygısı ile yazma alışkanlığı ölçeğinin alt boyutlarından olan yazma yeterliliği (yay) ($r=,823^{**}$) arasında, yazma alışkanlığı ölçeğinin alt boyutlarından olan yazım kuralları ve noktalama işaretlerine uyma (yak) ile yine aynı ölçeğin alt boyutlarından olan yazma izlenimi kullanma (yik) ($r=,770^{**}$) arasında ve yine yazma kaygısı ile yazıyı iletişim aracı olarak kullanma (yiak) ($r=,703^{**}$) arasında olduğu tespit edilmiştir. Bunlara ek olarak yazma kaygısı ile yazma alışkanlığı ölçeğinin alt boyutlarından olan yazım kuralları ve noktalama işaretlerine uyma (yak) arasında ($r=,644^{**}$), yine yazma alışkanlığı ölçeğinin alt boyutlarından olan yazıyı edebi tür olarak kullanma (yek) arasında ($r=,640^{**}$), aynı ölçeğin alt boyutlarından olan yazma izlenimi kullanma (yik) arasında ($r=,572^{**}$) pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca yazma alışkanlığı ölçeğinin alt boyutlarından bazıları arasında da pozitif yönde orta düzeyde ilişkilere rastlanmıştır. Tablo incelendiğinde; yazma yeterliliği (yay) ile yazıyı iletişim aracı olarak

kullanma (yia) ($r = ,579^{**}$), yazım kuralları ve noktalama işaretlerine uyma (yak) ile yazıyı iletişim aracı olarak kullanma (yia) ($r = ,545^{**}$) ve yazıyı iletişim aracı olarak kullanma (yia) ile yazma izlenimi kullanma (yik) arasında ($r = ,516^{**}$) olduğu görülmektedir. Yine yazma alışkanlığı ölçeğinin bazı alt boyutları arasında pozitif yönde zayıf düzeyde ilişkilere rastlanmıştır. Tablo incelendiğinde; yazma yeterliliği (yay) ile yazıyı edebi tür olarak kullanma (yek) arasında ($r = ,499^{**}$), yazım kuralları ve noktalama işaretlerine uyma (yak) ile yazma yeterliliği (yay) arasında ($r = ,462^{**}$), yazma yeterliliği (yay) ile yazma izlenimi kullanma (yik) arasında ($r = ,418^{**}$), yazıyı edebi tür olarak kullanma (yek) ile yazıyı iletişim aracı olarak kullanma (yia) arasında ($r = ,325^{**}$) olduğu görülmektedir. Son olarak yazma alışkanlığının alt boyutlarından yazıyı edebi tür olarak kullanma (yek) ile yazma izlenimi kullanma (yik) arasında ($r = ,204^{**}$), yazım kuralları ve noktalama işaretlerine uyma (yak) ile yazıyı edebi tür olarak kullanma (yek) arasında ($r = ,167^{*}$) pozitif yönde ancak çok zayıf düzeyde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Değişkenlerin birbirlerini yordayıp yordamadığını tespit etmek amacıyla çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Bulgular tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçları

Değişkenler	β	F	R	R ²	p
yak	,264*				
yay	,410*				
yek	,308*				
yia	,208*				
yik	,037	199,69	,938	,880	,000
yaş	-,068				
cinsiyet	-,049				

* $p < .05$

Tablo 4'te çoklu doğrusal regresyon analizi sonucunda elde edilen veriler incelendiğinde ,000 olan p değeri regresyon modelinin anlamlı olduğunu göstermektedir. Tabloda "yazma yeterliliği (yay)", "yazıyı edebi tür olarak kullanma (yek)", "yazım kuralları ve noktalama işaretlerine uyma (yak)", yazıyı iletişim aracı olarak kullanma (yia) alt boyutlarının yazma kaygısını anlamlı olarak yordadığı görülmektedir. R² değerine bakıldığında okuma alışkanlığının 88%'lik kısmının (R²=,88) bu değişkenler tarafından yordandığı anlaşılmaktadır. Standartlaştırılmış regresyon katsayılarına bakıldığında yazma kaygısının yordayıcısı olarak birinci sırada "yazma yeterliliği (yay)" gelmektedir ($\beta = ,410$). Ayrıca "yazıyı edebi tür olarak

kullanma (yek)" ($\beta = ,308$), "yazım kuralları ve noktalama işaretlerine uyma (yak)" ($\beta = ,264$), yazıyı iletişim aracı olarak kullanma (yia) ($\beta = ,208$) alt boyutları, yazma kaygısının yordayıcısıdır. Bunlara ek olarak okuma alışkanlığı ölçeğinin alt boyutlarından olan yazma izlenimi kullanmanın (yik) ($\beta = ,037$), yazma kaygısının anlamlı yordayıcısı olmadığı tespit edilmiştir. Son olarak yaş ($\beta = -,068$) ve cinsiyetin ($\beta = -,049$) yazma kaygısının anlamlı yordayıcıları olmadığı tespit edilmiştir.

Sonuç ve Tartışma

Çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının yazma kaygıları ile yazma alışkanlıkları arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu amaçla öncelikle Türkçe öğretmeni adaylarının yazma kaygıları ile yazma alışkanlıklarının ne düzeyde olduğuna bakılmıştır. Elde edilen sonuçlar ışığında öğretmen adaylarının yazma alışkanlıklarının iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bu istenen ve beklenen bir sonuçtur. Zira dili ve becerilerini öğretecek olan bireylerin bu alanlarda kendilerini geliştirmiş olmaları sevindiricidir. Elde edilen bir diğer sonuç Türkçe öğretmen adaylarının yazma kaygısı ile ilgilidir. Bu sonuca göre ise Türkçe öğretmeni adaylarının yazma kaygısı ortalamaları beklenenin üstündedir. Yani yazma alışkanlığı iyi durumda ancak yazma ile ilgili kaygı düzeyleri beklenenden fazladır. Bu sonuç ileride Türkçe öğretmeni olacak bu bireylerin yazma çalışmaları ile ilgili yeteri kadar kendilerine güvenmediklerini ve kendilerini bu anlamda etkin görmedikleri sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Bu durum bireylerde yazma ile ilgili ön yargı ve kaygılara neden olmaktadır. Bu nedenle bireylere derslerde farklı zekâ yapılarına uygun çalışmalar yaptırmak, bireysel ilgi alanlarına dikkat etmek ve yazma etkinliklerine daha fazla süre ayırmak yaşanan kaygıları çözmede yardımcı olabilir. Literatürde benzer ve farklı sonuçları olan çalışmalara rastlanmıştır. Özdemir ve Erdem (2011) yaptıkları bir çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının yazma alışkanlığının yazım kurallarına ve noktalama işaretlerine uyma ve yazma yeterliliği alt boyutlarında yüksek düzeyde, yazıyı bir iletişim aracı olarak kullanma ve yazıyı edebî tür olarak kullanma alışkanlığı, yazma izlenimi kullanma alt boyutlarında düşük düzeyde olduğunu tespit etmişlerdir. İşeri ve Ünal (2012) Türkçe öğretmen adaylarının yazma kaygılarının düşük olduğunu tespit etmişlerdir. Ateş ve Akaydın (2015) ortaokul öğrencileri ile yaptıkları bir çalışmada öğrencilerin yazma kaygılarının orta düzeyde olduğunu tespit etmişlerdir.

Çalışmada yazma kaygısı ile yazma alışkanlığı arasında herhangi bir ilişki olup olmadığına bakılmıştır. Yapılan korelasyon analizi sonuçlarına göre yazma kaygısı ile yazma alışkanlığı arasında yüksek düzeyde pozitif yönde ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre öğrencilerin yazma alışkanlıkları arttıkça ve yazmayı bir iletişim aracı olarak görme durumları onu bu anlamda fazlasıyla kullanmalarını sağladıkça yazma kaygılarının

da azaldığı söylenebilir. Yani yazma alışkanlığı olan ve yazmayı bir iletişim yani ihtiyaç olarak gören bireylerin yazma kaygısı daha azdır. Buna ek olarak yazarken önceki tecrübelerini kullanan öğrencilerin yazıda kurallara daha fazla dikkat ettiği söylenebilir. Bunlara ek olarak yazma kaygısı ile yazma alışkanlığının bazı alt boyutları arasında orta düzeyde pozitif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre yazarken edebi türleri dikkate alan, yazım kurallarını önemseyen ve dikkat eden, yazmanın bir süreç, bir izlenim olduğuna inanan öğrencilerin diğerlerine oranla az da olsa yazma kaygıları daha azdır denebilir. Ayrıca yazma alışkanlığı ölçeğinin alt boyutları arasında pozitif yönde orta düzeyde bir ilişkiye rastlanmıştır. Bu sonuca göre ise yazarken kurallara uyan, yazmada kendini yeterli bulan ve yazma izlenimi kullanan öğrencilerin yazmayı bir iletişim aracı olmasından dolayı bir ihtiyaç olarak gören ve kullanan öğrenciler olduğu söylenebilir. Yine yazma alışkanlığı ölçeğinin bazı alt boyutları arasında pozitif yönde zayıf düzeyde ilişkilere rastlanmıştır. Bu sonuca göre öğrenciler için çok az bir düzeyde kendini yazmada yeterli bulan öğrencilerin yazarken kurallara dikkat eden, yazma izlenimi olan ve yazının edebi bir boyutu olan öğrenciler olduğu söylenebilir. Buna ek olarak yazının iletişim aracı olması onun edebi yönünün de kullanılmayacağı anlamına gelmez öğrenciler için çok az bir düzeyde de olsa yazıyı iletişim aracı olarak kullananların yazının edebi yönünü de dikkate aldıkları söylenebilir. Son olarak yazma alışkanlığı ölçeğinin bazı alt boyutlarında pozitif yönde ancak çok zayıf düzeyde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Yıldız ve Ceyhan (2016) yaptıkları çalışma sonucunda öğrencilerin okuma ve yazma kaygıları arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde bir ilişki tespit etmişlerdir. Yaman (2014) ise yaptığı bir çalışma sonucunda öğrencilerin yazma kaygıları ile durumluk ve sürekli kaygıları arasında pozitif bir ilişki olduğunu, öğrencilerin yazma kaygıları arttıkça durumluk ve sürekli kaygılarının da arttığını tespit etmiştir.

Çalışmada son olarak değişkenlerin birbirini yordayıp yordamadığına bakılmıştır. Bu amaçla yapılan regresyon analizine göre yaş ve cinsiyet değişkenlerinin yazma kaygısının anlamlı yordayıcıları olmadığı tespit edilmiştir. Bunlara ek olarak okuma alışkanlığı ölçeğinin alt boyutlarından olan yazma izlenimi kullanmanın (yik), yazma kaygısının anlamlı yordayıcısı olmadığı tespit edilmiştir. Diğer taraftan “yazma yeterliliği (yay)”, “yazıyı edebi tür olarak kullanma (yek)”, “yazım kuralları ve noktalama işaretlerine uyma (yak)”, yazıyı iletişim aracı olarak kullanma (yiak) alt boyutlarının yazma kaygısını anlamlı olarak yordadığı görülmektedir. R^2 değerine bakıldığında okuma alışkanlığının 88%’lik kısmının ($R^2=,88$) bu değişkenler tarafından yordandığı anlaşılmaktadır. Buna göre yazmada kendini yeterli hisseden, yazının bir iletişim aracı olması nedeniyle ihtiyaç olduğunu düşünen ve yazmayı bu anlamda kullanan, yazım kurallarını önemseyen ve yazının edebi bir yanı olduğunu

bilen öğrencilerin yazma kaygıları diğer öğrencilere oranla daha azdır. Bu öğrencilerin yazma alışkanlıkları arttıkça yazma kaygıları azalmaktadır denebilir. Karakaya ve Ülper (2011) yaptıkları çalışma sonucunda öğretmen adaylarının yazmaya ilişkin kaygılarının önemli yordayıcıları olarak; yazma çalışmaları, yazma etkinlikleri, gün içinde televizyon izlemeye ayırdıkları süre ve cinsiyet değişkenleri olduğunu ve bu değişkenlerin kaygıdaki toplam varyansın ancak % 9,5'ni açıkladığını tespit etmişlerdir. İşeri ve Ünal (2012) yaptıkları çalışma sonucunda öğretmen adaylarının yazma sıklıkları arttıkça yazma kaygılarının düştüğünü tespit etmişlerdir.

Kaynakça

- Ateş, A. ve Akaydın, Ş. (2015). Ortaokul öğrencilerinin yazma kaygılarının incelenmesi: Malatya ili örneği. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 16, 24-38.
- Aşlıoğlu, B. Ve Özkan, E. (2013). Ortaokul öğrencilerinin yazma kaygılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi: Diyarbakır Örneği. *International Journal of Social Science*, 6(6), 83-111.
- Barlow, D. (2002). *Anxiety and disorders: the nature and treatment of anxiety and panic*. New York: Guilford Press.
- Daly, J.A., (1985). Writing Apprehension. *When a Writer Can't Write: Studies in Writer's Block and Other Composing Process Problems*. Mike ROSE (Ed). New York: Guilford Press. (Bu bölüm, bölümün yazarından e-posta yoluyla alınmıştır.)
- Ellis, R. (1994). *The study of second language acquisition*, Oxford University Press.
- Erdem, İ. ve Özdemir, H. N. (2012). Türkçe öğretmeni adayları için "yazma alışkanlığı ölçeği" geliştirme. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 16(1), 171-194.
- İşeri, K. ve Ünal, E. (2012). Türkçe öğretmen adaylarının kaygı durumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 67-76.
- Karakaya, İ. ve Ülper, H. (2011). Yazma kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi ve yazma kaygısının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(2), 691-707.
- Kılınç, A., Aytan, N. ve Ünlü, S. (2016). Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin yazma kaygılarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11(3), 1511-1526.

- Özdemir, N. H. ve Erdem, İ. (2011). Türkçe öğretmeni adaylarının yazma alışkanlıklarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4/2, 101-125.
- Öztürk Karakoç, B. (2012). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yazma kaygılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 59-72.
- Sevim, O. ve Erem Özdemir, N. H. (2013). Yaratıcı drama tekniğinin öğrencilerin yazma kaygıları üzerindeki etkileri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı*. 6(11), 975-992.
- Yaman, H. (2014). Ortaokul öğrencilerinin gene kaygı düzeyleri, yazma kaygıları ve Türkçe dersine yönelik tutumları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14(3), 1111-1122.
- Yıldız, M. ve Ceyhan, S. (2016) İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin okuma ve yazma kaygılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11/2, 1301-1316.
- Zorbaz, K. Z. (2011). Yazma kaygısı ve yazma kaygısının ölçülmesi. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 6(3), 2271-2280.

